

Länsgemensam riktlinje vid oro för väntat barn

Samverkan mellan Västra Götalandsregionen och
kommunerna i Västra Götaland

Oro för väntat barn – vad är det?

Att känna oro för ett väntat barn redan under graviditet kan handla om oro för fostrets utveckling, eller för en miljö som det väntade barnet kommer att födas in i.

Barnkonventionen anger i deklARATIONEN om barnets rättigheter att:

”Barnet pga. sin fysiska och psykiska omognad behöver särskilt skydd och särskild omvårdnad innefattande särskilt rättsligt skydd, såväl före som efter födseln”.

Oro för väntat barn – vad är det?

Oro för det väntade barnet kan exempelvis handla om den gravidas, partners/medförälders eller annan närståendes:

- Substansbruk, missbruk eller fosterskadligt bruk av läkemedel eller alkohol
- Psykisk ohälsa/sjukdom
- Somatisk sjukdom
- Kognitiv eller annan funktionsnedsättning
- Sociala problem
- Våld i nära relation eller hedersrelaterat våld
- Levnadsförhållanden i övrigt

Vägen till en länsgemensam riktlinje

- VGR:s Barnskyddsteam uppmärksammar frågan 2017
- Uppdrag från Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) 2018
- Arbetsgrupp med representanter från kommun och region
- Remiss inom kommun och region 2019
- Beslut i VVG 2020
- Spridning
- Implementering och uppföljning

Partsgemensam arbetsgrupp

- Processledare
- Fem representanter från VG:s olika kommunalförbund samt från Göteborgs Stad företrädande socialtjänsten
- Fem representanter från VGR
- Har sedan 2018 arbetat fram en läns-gemensam riktlinje om samverkan vid oro för väntat barn

Giltigt från och med
2020-02-15

Giltigt till och med
2023-12-31

Dokumentkategori

Länsgemensam riktlinje

Festställt

Ann-Charlotte Järnström, direktör VästKom
Ann Söderström, Hälso- och sjukvårdsdirektör,
Västra Götalandsregionen

Godkänd av

Vårdsamverkan VG 2020-02-10

Länsgemensam riktlinje vid oro för väntat barn

Samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

Om riktlinjen

Detta är en länsgemensam riktlinje framtagen av Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland. Riktlinjen syftar till att tydliggöra och stärka samverkan mellan parterna till skydd för det väntade barnet.

Bakgrund

Redan under en graviditet kan det finnas behov av samverkan mellan olika aktörer för utökat stöd och skydd till fördel för det väntade barnet. Avsikten är att tillgodose behovet av insatser och att säkerställa att insatserna blir jämlika. Målet är att skapa säkerhet och trygghet för det väntade barnet genom att uppmärksamma blivande föräldrars levnadsvillkor, behov och föräldraförmåga samt bedöma risker ur ett medicinskt, socialt och psykologiskt perspektiv. Riktlinjen ska tydliggöra arbetsmodeller för att bättre tillgodose behovet av insatser med fokus på det väntade barnet.

Insatserna som avses i den här riktlinjen riktas till gravida som ämnar fullfölja sin graviditet, där det finns en oro för det väntade barnet. Insatserna riktas till den gravida och/eller närstående i form av stöd- och hjälpinsatser, med syfte att förebygga och förhindra att det väntade barnet far illa. Målgruppen är därmed väntat barn där det finns en oro eller där det väntade barnet riskerar att fara illa under graviditeten eller efter födelsen. Oro för det väntade barnet kan exempelvis handla om den gravidas, partners/medförälders eller annan närståendes:

Länsgemensam riktlinje vid oro för väntat barn

- Den är påskriven av båda våra huvudmän
- Den gäller i alla 49 kommuner i länet och för VGR
- Den talar om att vi ska samverka vid oro för ett väntat barn
- Den ger exempel på vilka målgrupper det kan röra sig om
- Den talar om hur samverkan ska se ut

Riktlinjens innehåll

Riktlinjen utgår från en arbetsmodell för samverkan vid oro för väntat barn. Arbetsmodellen har två alternativ:

- **Alternativ 1:** Den gravida önskar själv stöd och hjälp från den andra parten och samtycker till att en kontakt tas
- **Alternativ 2:** Den gravida samtycker inte till att en kontakt tas

Huvudfokus i de två alternativen är:

- ✓ Under vilka omständigheter får sekretessbelagd information lämnas mellan huvudmän
- ✓ En samordnad plan för det väntade barnet ska upprättas

Hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen - insatser vid oro för väntat barn

Samtycke

- Delta i ett samverkansmöte med kommun där en samordnad plan för det väntade barnet upprättas
- Erbjuder planering för och säkerställande av en sammanhållen vårdkedja
- Erbjuder individualiserat stöd i föräldraskapet
- Erbjuder vård av den gravida med fokus på det väntade barnet

Inte samtycke

- Delta i ett samverkansmöte med kommun där information nödvändig för det väntade barnets skydd överlämnas
- Gör en planering för och säkerställande av en sammanhållen vårdkedja
- Erbjuder individualiserat stöd i föräldraskapet
- Erbjuder vård av den gravida med fokus på det väntade barnet.

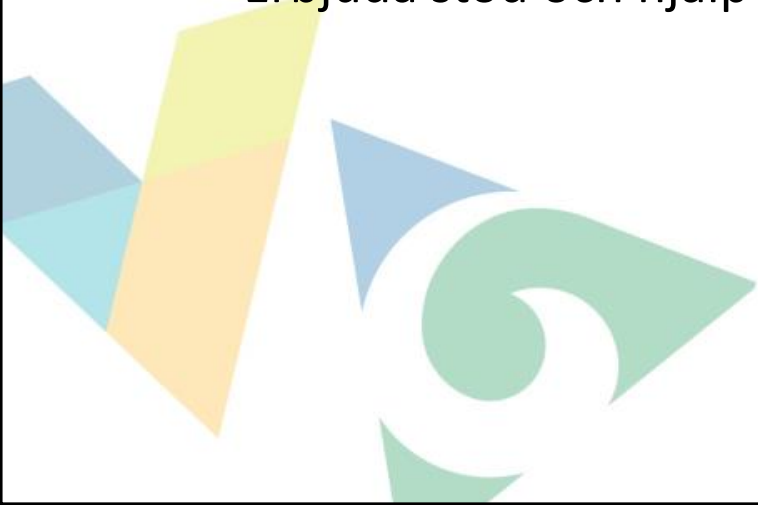
Kommunerna i Västra Götaland - insatser vid oro för väntat barn

Samtycke

- Delta i ett samverkansmöte med HoS där en samordnad plan för det väntade barnet upprättas
- Erbjuder stöd och hjälp till den gravida med fokus på det väntade barnet
- Erbjuder stöd och hjälp i öppna former

Inte samtycke

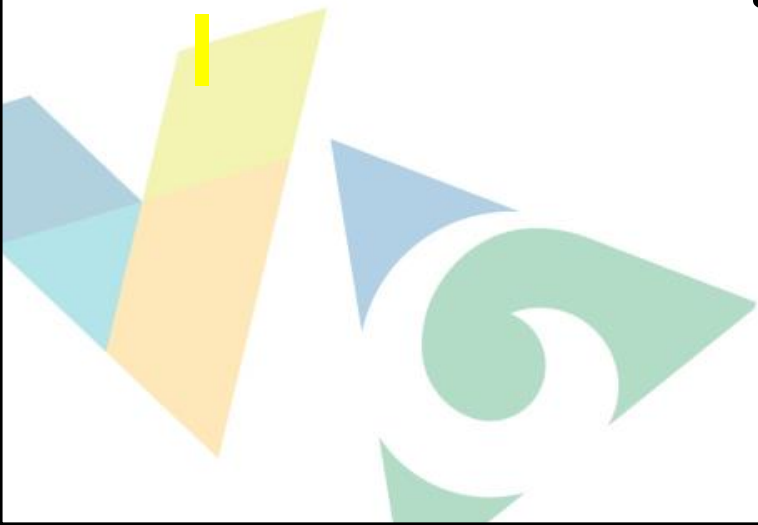
- Delta i ett samverkansmöte med HoS där information nödvändig för det väntade barnets skydd överlämnas
- Kommunen kan ta en kontakt med den gravida för att informera om och erbjuda hjälp och stöd redan under graviditeten
- Kommunen kan förbereda för att i samband med barnets födelse inleda utredning
- Kommunen kan behöva inleda utredning och bedömning utifrån LVU eller LVM.

Offentlig och enskild verksamhet

Offentlighets- och sekretesslagen (OSL):

”Sekretessbelagda uppgifter lämnas **endast mellan hälso- och sjukvård samt socialtjänst som är i offentlig regi**. Beträffande uppgiftslämnande till enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården eller socialtjänsten **måste sekretessreglerna i övrigt tillämpas**”.

Vad gäller kring sekretessbelagd information?

Verksamheter i offentlig regi

- Om den gravida motsätter sig ett uppgiftslämnande är utgångspunkten att den gravidas vilja ska respekteras.
- Om ett uppgiftslämnande krävs för att en nödvändig insats ska kunna ges som skydd för det väntade barnet, kan uppgifterna lämnas utan samtycke.
- Det är främst uppgifter om den gravida som det är aktuellt att lämna ut. Men även uppgifter om medförälder/närstående får lämnas ut.

Privat/enskild verksamhet

- Även där det finns avtal mellan VGR och den privat verksamhet
- Vid uppgiftslämnande till privat/enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården eller socialtjänsten måste sekretessreglerna tillämpas.
- Reglerna om sekretess friskriver dig inte från anmälningsplikten vid misstanke om att barn far illa eller riskerar att fara illa.

Vi har en läns gemensam riktlinje – Vad händer nu?

Områdesansvarig eller verksamhetschef inom varje vårdsamverkansområde ansvarar för att riktlinjen är känd och efterlevs.

Hur görs det på bästa sätt?

- Vilka strukturer finns redan utarbetade lokalt?
- Vilka nyckelverksamheter borde träffas och ta fram en lokal rutin?
- Arbetsgrupper och chefsmöten?
- Vilket material finns att ta hjälp av?

Material på Vårdsamverkan.se

Dokument

[Presentation av läns gemensam riktlinje vid oro för och unga.pptx](#)

[Frågor vid framtagande av lokala rutiner för Läns gemensam riktlinje vid oro för barn och unga.pdf](#)

[Riktlinje vid oro för väntat barn.pdf](#)

Tina Andersson
Regionutvecklare

Telefonnummer
Mobil: [070 - 020 64 29](tel:070-0206429)

E-post
tina.andersson@vgregion.se

Lina Ljung Roseke
Områdeschef

Telefonnummer
Mobil: [070 - 082 33 80](tel:070-0823380)
Kontor: [070 - 082 33 80](tel:070-0823380)

E-post
lina.ljung_roseke@vgregion.se

På Vårdsamverkan.se

- Läns gemensam riktlinje
- Presentation av riktlinjen
- Stödmaterial för att ta fram lokal rutin
- Kortfilm
- Inspelat webinarium